

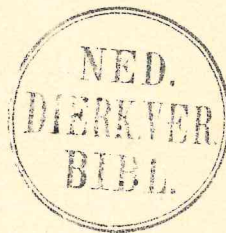
MSV.

HET ZOÖLOGISCH STATION
DER
NEDERLANDSCHE
DIERKUNDIGE VEREENIGING
in 1910

Verslag, uitgebracht op de Vergadering der Vereeniging,
gehouden te Groningen, 2 Juli 1911,

DOOR DEN DIRECTEUR

DR. H. C. REDEKE.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
voorheen
E. J. BRILL
LEIDEN — 1911.

HET ZOÖLOGISCH STATION
DER
NEDERLANDSCHE DIERKUNDIGE VEREENIGING
in 1910.

De Directeur van het Zoölogisch Station brengt vervolgens het Jaarverslag dezer instelling uit:

Mijn verslag kan dit maal kort zijn en zich bepalen tot de jaarlijks weerkerende gebeurlijkheden, aangezien voor 1910 geen feiten van bijzonder belang vallen te vermelden.

Aan het onderhoud van het gebouw en de bijbehorende terreinen werd ook in het afgelopen jaar de noodige zorg besteed. Aan het gebouw zelf waren geen bijzonder kostbare of ingrijpende voorzieningen noodig. Enkele vertrekken werden opnieuw geschilderd en behangen, de gas- en waterleiding moesten hier en daar worden gerepareerd en een paar tengevolge van de schietproeven in de haven gebroken ruiten werden (op kosten van het Departement van Marine) door nieuwe vervangen. De door deze schietproeven veroorzaakte schade (men zie mijn vorig jaarverslag) was in het afgelopen jaar intusschen niet groot.

Vermelding verdient voorts, dat de schutting ter afscheiding van het terrein aan de Zuidzijde, die reeds in het vorige jaar symptomen van ouderdomszwakte vertoonde, door een geheel nieuwe werd vervangen en een gedeelte van de bestrating aan de voorzijde van het gebouw vernieuwd moest worden, waardoor ook de afwatering van dat gedeelte aanzienlijk is verbeterd.

Ook het ameublement en de verdere inventaris werden onderhouden en voor zooveel noodig aangevuld. De gasmotor, de zeewaterpomp en het aquarium bleven goed functionneeren en eischten geen uitgaven van beteekenis. Ook de vlet verkeert nog steeds in goeden staat.

Op de Biologische Tentoonstelling, welke van 11—21 Juni 1910 te 's Gravenhage gehouden werd, was het Station vertegenwoordigd door een kleine inzending, welke voor een deel uit modellen, fotografieën en andere afbeeldingen bestond, die op het Station zelve en de planktonvisserij betrekking hadden, voor een ander deel een verzameling van de meest

voorkomende lagere dieren der Heldersche fauna omvatte, die wel geschikt was om een denkbeeld te geven van den vormenrijkdom der het strand en de schorren, de haven en dijken bevolkende dierwereld.

Ter onderrichting en tot opluistering werd een beknopte beschrijving der tentoongestelde voorwerpen, een klein gidsje voor den beschouwer onzer inzending gedrukt, dat ter plaatse gratis verkrijgbaar was, voor wie er belang in stelden.

Ook nog een ander drukwerk heeft in het afgelopen jaar vanwege het Station het licht gezien. Sedert vele jaren bezit het Station een langzamerhand vrij volledig herbarium van zeewieren, welke door tal van achtereenvolgende bezoekers verzameld en gedetermineerd werden. Vooral de Heeren Bonnema, de aanlegger van de collectie, Resink, Weevers en van Hall en Mejuffrouw Westerdijk hebben dit herbarium met talrijke bijdragen verrijkt. Ten gerieve nu van de bezoekers van het Station, die zich met algologische onderzoekingen komen bezig houden, maar ook ten gebruike op botanische praktika, heb ik een naamlijst dezer wieren samengesteld en bij onzen drukker C. de Boer Jr. doen drukken.

Bij de bespreking van hetgeen verder in het Station verricht werd, moge het werk van hen, die er het geheele jaar vertoeven op de eerste plaats genoemd worden.

Dr. Tesch en de Heer **Delsman** waren mij behulpzaam bij de onderzoekingen welke uit de deelname van Nederland aan het Internationale onderzoek der Zee voortvloeiden. De eerste zette zijn studies over de gewone Tong, met name over de bepaling van den leeftijd dezer visschen voort. Bovendien bewerkte hij aan de hand van het met de „Wodan” verzamelde materiaal de Schizopoden van het Noordzee-gebied.

De Heer **Delsman**, tweede biologische assistent, zette zijn onderzoekingen over *Oikopleura* voort en publiceerde daarover in de „Verhandelingen van het Rijksinstituut”. Voorts hield hij zich, op verzoek van **Dr. Hoek** onledig met een onderzoek over de ontwikkeling onzer gewone mossel en schreef daarover een bijdrage voor het door **Dr. Hoek** in het eind van 1910 ingediende en verschenen omvangrijke »Rapport over Schelpdierenvisserij en Schelpdierenteelt in de Noordelijke Zuiderzee”. In zijn vrijen tijd bestudeerde hij voorts nog de ontwikkeling der gonophoren van eenige Hydroidpolypen, meer in het bijzonder der Tubulariden.

Uw directeur eindelijk stelde in het afgelopen jaar een beknopt overzicht samen, van hetgeen door oudere en nieuwere onderzoekingen allengs bekend was geworden omtrent de natuurlijke geschiedenis der meest belangrijke zeevisschen, welk overzicht als handleiding ten gebruike bij het visscherij-onderwijs het licht zag. Voorts bewerkte hij samen met **Dr. Tesch** een rapport over de visscherij en de natuurlijke historie der Tong, welk rapport dezer dagen in de Verhandelingen bovengenoemd, het licht zag.

De navolgende Dames en Heeren vertoefden in het afgelopen jaar tijdelijk in het Station:

Mej. **de Vos tot Nederveen Cappel** opende de rij en was van 1—26 April in het Station werkzaam. Haar doel was voornamelijk wieren te bestudeeren. Daarop volgden Mejuffrouw **M. Bremer** en mej. **G. de**

fauna omvatte, die wel geschikt vormenrijkdom der het strand ende dierwereld.

erd een beknopte beschrijving en gidsje voor den beschouwer gratis verkrijgbaar was, voor

in het afgelopen jaar vanwege men bezit het Station een langere eewieren, welke door tal van gedetermineerd werden. Vooral collectie, Resink, Weevers en en dit herbarium met talrijke bezoekers van het Station, die men bezig houden, maar ook ten een naamlijst dezer wieren Boer Jr. doen drukken.

in het Station verricht werd, le jaar vertoeven op de eerste

waren mij behulpzaam bij de an Nederland aan het Internationaal eerste zette zijn studies over g van den leeftijd dezer visschen and van het met de „Wodan” het Noordzee-gebied.

de assistent, zette zijn onderzocht daarover in de „Vers” hield hij zich, op verzoek van er de ontwikkeling onzer gewone oor het door **Dr. Hoek** in het n omvangrijke »Rapport over in de Noordelijke Zuiderzee”. de ontwikkeling der gonophoren bijzonder der Tubulariden.

afgelopen jaar een beknopt overnieuwere onderzoekingen allengs lijke geschiedenis der meest beandleiding ten gebruike bij het verkte hij samen met **Dr. Tesch** urlijke historie der Tong, welk a bovengenoemd, het licht zag.

toefden in het afgelopen jaar

pel opende de rij en was van r doel was voornamelijk wieren w **M. Bremer** en mej. **G. de**

Waal, beiden biologische studenten te Utrecht, van 15 Juni tot 9, resp. 1 Juli. Zij waren in hoofdzaak gekomen, om eenige »vormenkennis” op te doen.

De Heeren **J. A. Bierens de Haan** en **W. H. Arisz**, beiden phil. cand. der Utrechtsche Hoogeschool, van 15 Juni—6 Juli. Terwijl de eerstgenoemde zich in hoofdzaak met een onderzoek van het Heldersche plankton bezig hield, bestudeerde de laatste voornamelijk den bouw van *Echiurus Pallasii*.

De Heer **C. P. Cohen Stuart**, eveneens phil. cand. te Utrecht, van 20 Juni tot 7 Juli, nam enkele proeven met betrekking tot de kunstmatige bevruchting van Echinodermen-eieren.

Ook de Heer **H. W. Steuvers**, cand. arts te Utrecht, die van 4 tot 9 Juli in het Station vertoefde, besteedde den korten tijd, waarover hij beschikte, aan de studie van de ontwikkeling der eieren van *Parechinus miliaris*.

De Dames **Eva de Vries** en **M. Goethals**, beiden van de Amsterdamsche Universiteit, waren van 11 Juli tot 29 Juli, resp. 3 Augustus in het Station en bestudeerden de wieren en het plankton uit de omgeving van Helder.

Om zich met de meest voorkomende vertegenwoordigers der Heldersche fauna en flora bekend te maken waren voorts de Dames **F. Ulfers**, **A. Jonker** en **A. C. Zijm** in de maand Augustus en de Dames **J. van Bork** en **A. Scholten** en de Heer **A. Schierbeek** phil. cand. (Groningen) in de laatste weken van Augustus en begin September in het Station werkzaam.

Zooals uit bovenstaand overzicht blijkt, waren in 1910 wederom vijftien laboranten voor korter of langer tijd in het Station werkzaam. Eenige dames, die zich aanvankelijk hadden aangemeld, bleken later verhinderd te zijn om van de voor haar gereserveerde werktafels gebruik te maken.

Vermeld ik ten slotte nog, dat dr. **Hoek** eenige malen gedurende enkele dagen in het Station vertoefde, om onderzoekingen in te stellen over de bij Helder in zee gevangen Salmoniden, dat Prof. **Nierstrasz** uit Utrecht gedurende enkele dagen van Juli in de Bibliotheek literatuurstudies maakte, dat de Heer **P. A. Dietz**, destijds leeraar te Roermond, een weekje tot ons kwam om materiaal voor zijn schoolverzameling bijeen te brengen, dat de „derde vacantie-cursus voor geografen”, een dertigtal heeren en dames onder leiding van den Heer **R. Schuiling** het Station op den 1sten April bezochten en dat ook in het afgelopen jaar bij herhaling belangstellende touristen een kijkje kwamen nemen, dan moge daaruit blijken, hoe het ons ook in 1910 wederom niet aan welkome bezoekers heeft ontbroken.

Omtrent de levering van materiaal voor onderzoek valt het navolgende te berichten:

- Professor Vosmaer, Leiden: ontving haaien (waaronder een fraai exemplaar van *Lamna cornubica*), diverse krabben en *Sepia's*.
- » van Bemmelen, Groningen: twee bruinvisschen, prikken, kwallen en rogembryonen.
  - » Jelgersma, Leiden: zes bruinvisschen.

- Professor Nierstrasz, Utrecht: haaien en zeesterren.
 » Sluiter, Amsterdam: *Sepia's* en *Buccinums*.
 » de Vries, Amsterdam: zeevieren.
 » Went, Utrecht: idem.
 » Moll, Groningen: idem.
 » van den Broek, Utrecht: eenige haaien en een rog.
 » Jonker, Delft: zeesterren en zeeëgels.
 de Heer Schoute, Gouda: diverse lagere zeedieren.
 » Hoogenraad, Rijswijk: idem.
 » Scheltema, Velp: levend en geconserveerd plankton.
 » Van Bortel, Nijmegen: een *Sepia*, een *Octopus*.
 » Dammerman: koppen van diverse vissen.
 Prof. Hartlaub, Helgoland: diverse Medusen.
 » Przibram, Weenen: kleine *Cancer pagurus*.

dr. Hjort, Bergen: verschillende *Clupeiden*.

Voorts ontving het Genootschap Natura Artis Magistra door tusschenkomst van het Station een exemplaar van *Scomberesox saurus* voor de „Fauna Neerlandica”, en werden aan de Hoogere Burgerscholen te Roermond, Amersfoort en 's Gravenhage verschillende dieren voor de schoolverzameling gezonden.

De oudste bediende was, evenals het vorige jaar meer in het bijzonder belast met het aankopen, konserveeren en verzenden van het materiaal en kreeg wederom een gedeelte van de opbrengst als extra-belooning uitgekeerd.

Omtrent de geldmiddelen kan nog worden medegedeeld, dat de uitgaven in het afgelopen jaar met f 2358.57 konden worden gedekt. Deze post komt in haar geheel voor op de rekening en verantwoording van den Penningmeester der Vereeniging, die reeds een onderwerp Uwer besprekingen heeft uitgemaakt. Om te kunnen beoordeelen, welk gebruik van het genoemde bedrag is gemaakt, laat ik hier een overzicht volgen van de voor de exploitatie in 1910 gedane uitgaven:

A.	Onderhoud gebouwen, terrein, enz.	f	484.49
B.	» aquarium	»	16.35
C.	» ameublement.	»	57.05
D.	» verderen inventaris.	»	111.96
E.	Alkohol en chemicalien	»	68.18
F.	Aankoop materiaal voor onderzoek	»	148.84 $\frac{1}{2}$
G.	Exploitatie in engeren zin	»	415.70
H.	Schrijfbehoeften enz.	»	80.28
I.	Dienstponeel	»	766.—
K.	Grondlasten, ongevallenverzekering enz.	»	78.77 $\frac{1}{2}$
L.	Onvoorziene uitgaven	»	130.94
	Totaal	f	2358.57

Ook deze Rekening en Verantwoording is door de HH. van Oort en Vernhout nagezien en goedgekeurd, waarom de Voorzitter voorstelt den Heer Redeke te dechargeeren, evenwel niet dan na ook hem eerst uit naam der Vereeniging te hebben dankgezegd voor alle moeiten en zorgen, die hij in het afgelopen jaar wederom aan het Zoölogisch Station heeft besteed.